

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szakvéleményei

Fényképfelvétel szerzői jogi védelme – esküvői felvételek felhasználása

Ügyszám: SZJSZT-32/07.

A megkereső által feltett kérdés:

A Szerzői Jogi Szakértő Testület adjon véleményt arra, hogy az alperes által elkészített esküvői fotók, amelyre vonatkozóan a megrendelés, az alperesi megállapodáskor – alperesi előadás szerint- nem került szóba, hogy a felvételek bármilyen felhasználásához a felperes engedélyét kellene kérniük.

A jogvita tárgyát az képezi, hogy a képek megrendelője az alperestől kölcsönzött menyasszonyi ruhát és az alperes a menyasszony által rendelkezésre bocsátott, – felperes által jogsértésként megjelölt – fényképfelvételt is eredeti formájában az alperesnek ajándékba adta, melyet az alperes a fényképen szereplő menyasszony engedélyével használt fel a jogvita tárgyát képező módon.

Nyilatkozzon a szakértő, hogy a perbeli jogvitára okot adó fényképfelvétel rendelkezik-e olyan egyedi attributomokkal, amelyeket a Szerzői Jogi törvény 1-2. § megjelöl. A per tárgyát képező felvétel szerzői jogi védelem alá tartozik-e, amelynek a felhasználásához a szerző engedélye szükséges.

Az eljáró tanács szakértői véleménye:

1.)

A szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. számú törvény (a továbbiakban: az Szjt.) a fotóművészeti alkotásokat az irodalmi, tudományos és művészeti művek többi kategóriáival egyenrangú műkategóriaként ismerte el. Megszűnt a magyar szerzői jogban az ilyen alkotásokra vonatkozóan korábban létezett kétszintű - szerzői jogi és egy alacsonyabb szintű "rokonjogi" - védelem. A Szerzői Jogi Szakértő Testület több szakvéleményében is foglalkozott az ilyen alkotásokkal, amelyeket a jelen szakvélemény is alapul vett. Megemlítendő továbbá, hogy a fotóművészeti alkotásoknak a többi műkategóriához való asszimilálása mind nemzetközi szinten, mind pedig a közösségi jog – az "*acquis communautaire*" – szintjén végbement (lásd erről részletesebben az SZJSZT 10/07. sz. szakvéleményt, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2.(112.) évfolyam 3. szám, 2007 június, 84-87. oldalak).

Az Szjt. 1. §-ának (2) bekezdése így rendelkezik: "*Szerzői jogi védelem alá tartozik - függetlenül attól, hogy e törvény megnevezi-e - az irodalom, a tudomány és a művészet minden alkotása. Ilyen alkotásnak minősül különösen: ... (i) a fotóművészeti alkotás.*"

A hivatkozott szakvéleménnyel összhangban alá kell azonban húzni azt, hogy a "fotóművészeti" jelzőben a "művészeti" kifejezés nem jelent valamilyen külön minőségi besorolást. A fotóművészeti alkotásokra is vonatkozik az Szjt. 1. §-ának (3) bekezdése, amely így szól: "A szerzői jogi védelem az alkotást a szerző szellemi tevékenységéből fakadó egyéni, eredeti jellege alapján illeti meg. *A védelem nem függ mennyiségi, minőségi, esztétikai jellemzőktől vagy az alkotás színvonalára vonatkozó értékítélétől.*" (Kiemelés az eljáró tanácstól.). A közösségi jog szintjén az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak a szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló 2006/116/EK (2006. december 12.) irányelv 6. cikke tisztázza, hogy egy fénykép szerzői jogi védelmének az egyetlen feltétele az, hogy az a szerző saját szellemi alkotásának minősüljön; semmilyen más kritérium nem alkalmazható ebből a szempontból. A tagállami joggyakorlat is hivatkozik e rendelkezésre (illetőleg a védelmi idő-irányelv korábbi változatára), így a szakvéleményezett esethez számos ponton hasonló görög *Kalogiannis v. Mastorakis*-esetben ([2007] E.C.D.R. 11) a görög Legfelsőbb Bíróság is megállapította a fényképek eredetiségét, amennyiben tükrözi az alkotó személyiségét és meghatározható az alkotóképesség bizonyos szintje.

2.)

A rendelkezésre bocsátott fényképfelvételek, a 2006 folyamán a különböző helyi és országos terjesztésű lapokban, reklámanyagokban megjelent hirdetési anyagok megtekintését követően – a becsatolt CD lemezen található kilencrészes képsorozat kontextusában – az eljáró tanács megállapította, hogy a per tárgyát képező felvétel és annak digitális utómunkával készített változata olyan egyéni, eredeti jellegű műalkotás, amely szerzői védelmet élvez. A fényképfelvétel egyéni eredeti jellege a fotós által elkapott pillanat sajátosságában ragadható meg; az ábrázolt ifjú pár boldog, bensőséges érzelmeinek megjelenítését a beállítás, a megvilágítás és a képalkotó instruálása is segíti. Megállapítható az is, hogy a kilenc képből kiválasztásra került a per tárgyát képező fényképfelvétel, mint a sorozat legjobban sikerült alkotása. A fényképfelvétel digitális utómunkálata során tudatos képalkotói munkával és technikai alkalmazásokkal a kép hangsúlyosabban egyéni, eredeti jellegű lett.

3.)

Az eljáró tanács megállapítja, hogy az ábrázolt ifjú pár a fényképfelvétel tárgyát képezik, és nem tekinthetők a kép alkotóinak, ebből következően a Ptk. 80 §-ának (2) bekezdése értelmében személyiségi jog illeti meg a fényképen szereplő személyeket, de nem illeti meg őket a szerzői jogi védelem. Az a körülmény, hogy az ifjú pár képmásával kapcsolatosan esetlegesen visszaéltek, támaszthat-e ilyen polgári jogi igényt, ennek eldöntése nem tartozik a Testület hatáskörébe.

4.)

A fentiekből következik annak megállapítása, hogy a fényképfelvétel felhasználására csak a szerző adhat további engedélyt. Így tehát a menyasszonynak a fényképfelvételt érintő ajándékozási szándéka, és maga a megajándékozás nem alapoz meg szerzői jogi felhasználásra irányuló mozzanatot sem az ajándékozó, sem a megajándékozott tekintetében.

Dr. Vida Sándor
a tanács elnöke

Dr. Munkácsi Péter
a tanács előadó tagja

Markovics Ferenc
a tanács szavazó tagja